

Polyneuropathie

Wat is het?

Polyneuropathie is een ziekte van de zenuwen in armen en benen. Bij sommige polyneuropathieën zijn vooral de gevoelszenuwen (sensore zenuwen) aangetast. Bij andere gaat het vooral om de bewegingszenuwen (motore zenuwen). Maar beide kan ook.

Bij de meeste polyneuropathieën ontstaan de verschijnselen langzaam, over een periode van maanden of jaren. Er zijn ook polyneuropathieën die snel beginnen en ernstig verlopen. Maar dat is zeldzamer.

Meestal zijn vooral de uiteinden van de lange zenuwen in armen en benen aangetast. De verschijnselen beginnen in de tenen en voeten. Later kan dit uitbreiden tot de onderbenen, de vingertoppen en handen.

Wat zijn de klachten?

Als de gevoelszenuwen zijn aangetast, kan u last hebben van tintelingen, een brandende of stekende pijn en een doof of veranderd gevoel. Soms hebben patiënten het gevoel op watten of kussens te lopen. Het kan lastig zijn om uw evenwicht te bewaren. Dit zien we vooral bij het lopen op een oneffen ondergrond of in het donker.

Als de bewegingszenuwen zijn aangetast, neemt de spierkracht af. Hierdoor ontstaat spierzwakte. Bij spierzwakte in de benen kan u bijvoorbeeld uw voeten niet goed optillen. Dit noemen we ook wel klapvoeten. Bij spierzwakte in de handen kan u moeite hebben met schrijven of met het openen van potten. Je ziet soms dat de armen en benen van een patiënt dunner worden. Dit komt doordat de spiermassa minder wordt.

Wat is de oorzaak?

Er zijn veel verschillende typen polyneuropathieën. Die hebben allemaal een andere oorzaak. De oorzaken zijn te verdelen in de volgende soorten:

- stofwisselingsziekte, bijvoorbeeld suikerziekte of een ziekte van de schildklier of nieren;
- deficiëntie, te weinig van sommige stoffen zoals vitamine B;
- intoxicatie, te veel aan sommige stoffen zoals alcohol of vitamine B, of bij behandeling met chemotherapeutica (anti-kankermedicijn);
- erfelijke ziekte, bij een afwijking in het erfelijk materiaal;
- ontstekingen, bijvoorbeeld lepra, AIDS, borrelia;
- auto-immuunaandoening, een verstoorde immuun-/ontstekingsreactie van het lichaam, gericht tegen lichaamseigen weefsels en cellen.

De oorzaken die in Nederland het meest voorkomen zijn:

- te veel alcohol gebruiken;
- behandeling met sommige medicijnen (vooral chemotherapie);
- nierziekte;
- vitaminetekort;
- te traag werkende schildklier.

Het is belangrijk om te weten dat we bij veel patiënten de precieze oorzaak van de polyneuropathie uiteindelijk niet vinden.

Hoe wordt de diagnose gesteld?

De neuroloog stelt de diagnose op basis van uw klachten en de resultaten van neurologisch onderzoek. Als er een duidelijke oorzaak voor polyneuropathie is, is extra onderzoek niet nodig. Als de oorzaak niet duidelijk is, wordt bloedonderzoek en/of een spierzenuwonderzoek (EMG) gedaan. Het spierzenuwonderzoek kan de diagnose bevestigen en meer informatie geven over de ernst van de ziekte en welk type zenuw is betrokken.

Verder geeft het EMG informatie over welk onderdeel van de zenuw is aangetast: de zenuwvezel, het axon of de isolatielaag rondom de zenuw en de myelineschede. Dit kan belangrijk zijn voor de behandeling.

Welke behandeling is mogelijk?

De behandeling van polyneuropathie hangt af van de oorzaak. Vaak is het niet te genezen, dan proberen we uw klachten te verminderen. U kan dan denken aan pijnbestrijding en ondersteunende maatregelen, zoals het aanpassen van uw schoenen. Soms wordt u doorgestuurd naar een revalidatiearts. Voor een paar polyneuropathieën kan het nodig zijn dat u in het ziekenhuis wordt opgenomen voor een behandeling met ontstekingsgerichte medicatie en therapie. Het gaat dan vaak om polyneuropathieën die komen door een ontstekings- of auto-immuunreactie.

Meer weten?

www.vsn.nl